

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA 1

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Sluchanie:

- Uważne słuchanie wypowiedzi nauczycieli, innych osób z otoczenia.
- Wykonywanie prostych poleceń.
- Wykonywanie zadań według usłyszonej instrukcji.
- Uważne wsłuchiwanie się w to, co rozmówca przekazuje, nieprzerywanie nadawcy.
- Słuchanie w skupieniu czytanego tekstu, audycji telewizyjnej, nagrania na CD, wypowiedzi podczas uroczystości, przedstawień

w taki sposób, aby po wysłuchaniu wiernie odtworzyć ich treść.

Mówienie:

- Wdrażanie do poprawnego artykułowania poszczególnych głosek i całych wyrazów.
- Zwracanie uwagi na właściwe akcentowanie wymawianych wyrazów.
- Dobieranie słów adekwatnych do rodzaju i intencji wypowiedzi: informacji, pytania, odpowiedzi, prośby, podziękowania, powitania, pożegnania.
- Dbłość o kulturę mówienia – nadawca zwraca się do odbiorcy informacji, nawiązuje z nim kontakt wzrokowy i słuchowy.
- Ćwiczenia w mowie monologicznej: wypowiadanie się dziecka na temat własnych przeżyć, wydarzeń, lektury, filmu, zachowań

w krótkiej kilkudzaniowej formie; udzielanie odpowiedzi na pytania; wygłaszanie z pamięci wierszy.

- Ćwiczenia w mowie dialogowej: udział dziecka w rozmowie na określony temat; przeprowadzanie krótkiej rozmowy telefonicznej.
- Opowiadanie treści pojedynczego obrazka.
- Opowiadanie na bazie historyjki obrazkowej.

Czytanie:

- Poprawne rozpoznawanie i odczytywanie wszystkich liter alfabetu.
- Analiza i synteza wyrazów. Wyróżnianie w nich liter, głosek, sylab.
- Czytanie wyrazów jedno-, dwu-, a następnie wielosylabowych oraz krótkich zdań i tekstów.
- Wdrażanie do czytania całymi wyrazami.
- Czytanie indywidualne, zespołowe, głośne i ciche krótkich tekstów z podręcznika.
- Wdrażanie do czytania z naturalną intonacją.

- Naśladowanie wzorowego czytania nauczyciela, aktora.
- Wspólne czytanie fragmentów lektur wybranych przez nauczyciela – rozbudzanie zainteresowań czytelniczych.
- Podejmowanie próby samodzielnego czytania książeczek oraz czasopism dla dzieci.
- Odczytywanie i rozumienie sensu uproszczonych rysunków, piktogramów, znaków informacyjnych i napisów.

Pisanie:

- Przygotowanie do nauki pisania poprzez kreślenie linii, znaków literopodobnych, pisanie w tunelu i po śladzie.
- Kształtne, prawidłowe pisanie w separacji kolejno poznawanych liter.
- Poprawne łączenie liter w pisanych wyrazach.
- Układanie wyrazów z rozsypanki literowej, a następnie prostych zdań z rozsypanki wyrazowej i ich zapisywanie.
- Przepisywanie wyrazów i krótkich zdań z tablicy, z książki.
- Pisanie z pamięci poznanych i omówionych wcześniej wyrazów.
- Podpisywanie ilustracji.

Ortografia:

- Pisanie wyrazów z literami oznaczającymi spółgłoski miękkie.
- Zapisywanie dwuznaków (ch, rz, szcz, dz, dź, dż).
- Pisanie poznanych i dobrze opracowanych na zajęciach wyrazów z ę i ą.
- Zapisywanie wielką literą początków zdań, imion i nazwisk, nazw państw, miast, rzek.
- Pisanie poznanych na zajęciach wyrazów z ó, h, ch, ź, rz.

Kształcenie językowe:

- Rozróżnianie pojęć: głoska, litera. Świadomość, że głoski zapisuje się za pomocą liter.
- Wyróżnianie sylab w wyrazach.
- Wyróżnianie wyrazów w zdaniu.
- Wyróżnianie zdań w tekście.

Samokształcenie:

- Podejmowanie próby zapisu nowo poznanych liter i wyrazów oraz sprawdzanie poprawności ich zapisu z podanym w podręczniku wzorem.
- Korzystanie z czasopism dla dzieci, zasobów Internetu i rozwijanie swoich zainteresowań.

Propozycja lektur do wspólnego i indywidualnego czytania:

(Wybór utworów z zestawu zaproponowanego w podstawie programowej z 14 lutego 2017 r.)

- *Justyna Bednarek, Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek (czterech prawych i sześciu lewych)*
- Jan Brzechwa, Brzechwa dzieciom
- Waldemar Cichoń, Cukierku, ty łobuzie!
- Agnieszka Frączek, Rany Julek! O tym, jak Julian Tuwim został poetą
- Grzegorz Kasdepke, Detektyw Pozytywka
- Danuta Parlak, Kapelusz Pani Wrony
- Janina Porazińska, Pamiętnik Czarnego Noska
- Julian Tuwim, Wiersze dla dzieci

EDUKACJA MATEMATYCZNA

Stosunki przestrzenne i cechy wielkościowe:

- Określanie położenia przedmiotów względem obserwatora.
- Określanie położenia jednych przedmiotów względem innych obiektów.
- Wyznaczanie kierunków w przestrzeni: na lewo, na prawo, do przodu, do tyłu, w górę, w dół.
- Ocenianie odległości między obiektami: daleko – blisko, bliżej – dalej; blisko – bliżej – najbliżej.
- Poprawne używanie przyimków, np.: za, przed, nad, pod, do, z, w, na zewnątrz, wewnątrz, obok.
- Przypisywanie przedmiotom cech typu: krótki, szeroki, wysoki, długi, wąski, gruby.
- Porównywanie przedmiotów pod względem wybranej cechy: długi – krótki; długi – dłuższy – najdłuższy; wąski – szeroki itp.
- Porządkowanie przedmiotów według wielkości, porządkowanie patyczków od najmniejszego do największego i odwrotnie

(tworzenie ciągów rosnących bądź malejących).

Rozumienie liczb i ich własności:

Liczby pierwszej dziesiątki:

- Monografia liczby naturalnej.
- Aspekty liczby: kardynalny, porządkowy, miarowy.
- Zapisywanie liczb za pomocą cyfr.
- Rozkładanie liczby na składniki.
- Porównywanie liczb.
- Porządkowanie liczb w określone ciągi malejące lub rosnące; miejsce liczby na osi liczbowej.

Liczby drugiej dziesiątki:

- Pojęcia: liczby jednocyfrowe, liczby dwucyfrowe; zapisywanie liczb cyframi arabskimi.
- Struktura liczby dwucyfrowej; zapoznanie z dziesiątkowym systemem zapisywania liczb; wyróżnianie rzędów: jedności i dziesiątek
- Porównywanie liczb dwucyfrowych w zakresie 20; umieszczanie ich na osi liczbowej.
- Porządkowanie liczb według wielkości – rosnąco i malejąco.

Liczby w zakresie 100:

- Liczenie dziesiątkami do 100.
- Wskazywanie jedności i dziesiątek w liczbie dwucyfrowej.

Posługiwanie się liczbami:

Działania na liczbach pierwszej dziesiątki

- Dodawanie i odejmowanie liczb w zakresie 10.
- Zapisywanie działań za pomocą znaków matematycznych.
- Zero jako wynik odejmowania.
- Obliczenia pieniężne; monety: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł.

Działania na liczbach drugiej dziesiątki:

- Dodawanie i odejmowanie liczb wewnątrz drugiej dziesiątki, np.: $10 + 2$, $12 + 4$, $16 - 6$, $16 - 4$.
- Dodawanie i odejmowanie liczb z przekroczeniem progu dziesiątkowego.
- Dodawanie i odejmowanie kilku liczb; poznawanie i stosowanie własności dodawania – przemienności.
- Mnożenie liczb w zakresie 20.
- Obliczenia pieniężne (grosze, złotówki).
- Związek dodawania z odejmowaniem; kształcenie nawyku sprawdzania poprawności odejmowania za pomocą dodawania;

rozwiązywanie łatwych działań z niewiadomą w postaci okienka.

Czytanie tekstów matematycznych:

- Rozwiązywanie prostych zadań tekstowych.
- Analizowanie treści zadania tekstowego; wyróżnianie w niej danych liczbowych, niewiadomej; ustalanie związku między

danymi a niewiadomą.

- Układanie prostych zadań tekstowych.

Pojęcia geometryczne:

- Dostrzeganie kształtów różnych figur geometrycznych w otoczeniu.
- Rysowanie figur za pomocą szablonów.
- Obrysowywanie modeli figur geometrycznych, układanie ich z patyczków, modelowanie na geoplanie.
- Tworzenie kształtów różnych figur poprzez rozciniwanie, zginanie, układanie jednych figur z drugich.
- Odróżnianie i podawanie nazw takich figur, jak: koło, trójkąt, prostokąt, kwadrat.
- Rysowanie i mierzenie odcinków (w zakresie 20 cm).

Stosowanie matematyki w sytuacjach życiowych:

- Klasyfikowanie przedmiotów według wyróżnionej cechy.
- Tworzenie zbioru zgodnie z podanym warunkiem.
- Ustalanie warunku, który spełniają elementy wskazanego zbioru.
- Przeliczanie elementów w zbiorach.
- Porównywanie liczebności dwóch zbiorów; rozumienie pojęć: mniej – więcej – tyle samo i zapisywanie tych relacji za pomocą

znaków: $<$, $>$, $=$.

Pomiary:

Czas kalendarzowy:

- Nazwy dni tygodnia; wymienianie ich we właściwej kolejności.
- Nazwy kolejnych miesięcy w roku.
- Nazwa aktualnej pory roku oraz bieżącego miesiąca.
- Wyszukiwanie w kalendarzu dat ważnych dla dziecka, np. urodzin, imienin, świąt, świątek

Czas zegarowy:

- Zapoznanie z tarczą zegara i rolą poszczególnych wskazówek; spostrzeżenie: mała wskazówka porusza się wolniej

niż duża; duża wskazuje godziny, mała minuty.

- Odczytywanie pełnych godzin.
- Dokonywanie prostych obliczeń zegarowych na pełnych godzinach.

Długość:

- Mierzenie długości różnych przedmiotów różnymi miarkami, np. ołówkiem, klokiem, patyczkiem, zeszytem, krokami,

kawałkiem sznurka.

- Wskazanie przydatności pewnych części ciała do wykonywania pomiaru: stopa, dłoń, palec, przedramię itp.

- Zapoznanie z linijką i pojęciem centymetra.
- Mierzenie długości linijką (w zakresie 20 cm).

Masa:

- Ważenie przedmiotów na wadze szalkowej bez użycia odważników; stosowanie określeń: cięższy – lżejszy – tak samo ciężki;

tu więcej – tu mniej – a tu tyle samo.

- Zapoznanie z pojęciem kilograma.
- Ważenie przedmiotów z użyciem odważników kilogramowych.

Pojemność:

- Zapoznanie z pojęciem litra.
- Odmierzanie płynów ćwierćlitrowym kubkiem i litrowym naczyniem. Stwierdzenie: jeden kubek wody to mniej niż 1 litr; dwa

kubki wody to mniej niż 1 litr; cztery kubki wody to tyle samo co 1 litr; pięć kubków wody to więcej niż 1 litr.

EDUKACJA SPOŁECZNA:

Rozumienie środowiska społecznego:

Dziecko jako jednostka społeczna:

- Dostrzeganie swojej indywidualności w sferze:

—fizycznej: wyróżnianie i podawanie nazw części ciała (głowa, tułów, ręce, nogi, brzuch); porównywanie siebie z innymi osobami

– cechy wspólne: te same części ciała; cechy różniące: kolor oczu, włosów, wzrost itp.);

—zmysłowej – dostrzeganie, że poznawanie świata odbywa się za pomocą wzroku, dotyku, słuchu, węchu, smaku; porównywanie sprawności tych narządów podczas zabaw i nauki;

—emocjonalnej – rozpoznawanie emocji wyrażanych przez siebie i przez inne osoby, takich jak: radość, smutek, gniew, złość, czułość, życzliwość;

—intelektualnej – respektowanie zasady: Najpierw myślę, później działam.

- Poczucie własnej wartości – stwarzanie sytuacji, w których dziecko przekonuje się i stwierdza, w czym jest dobre, a w czym

najlepsze (np. Jestem dobry / dobra w liczeniu do stu. Jestem najlepszy / najlepsza w grze w piłkę).

Dziecko jako członek rodziny:

- Identyfikowanie się z rodziną i jej tradycjami:

—pamiętanie swojego nazwiska oraz nazwisk dziadków i krewnych;

—odczuwanie poczucia bezpieczeństwa wśród członków rodziny;

- chętnie uczestniczenie w rodzinnych świętach i uroczystościach;
- poznawanie historii rodziny poprzez oglądanie zdjęć, słuchanie opowiadań rodziców, dziadków.

- Tworzenie życzliwych więzi rodzinnych:

- okazywanie miłości członkom rodziny; wczuwanie się w ich smutki i radości;
- darzenie szacunkiem rodziców i dziadków;
- sprawianie radości rodzicom, rodzeństwu, dziadkom;
- dzielenie się swoimi problemami, sukcesami i porażkami.

- Podejmowanie i wypełnianie obowiązków domowych:

- poznanie swoich stałych obowiązków i wykonywanie ich bez przypominania; wykonywanie prac lubianych i mniej lubianych, ale koniecznych;
- wspólna troska o czystość i higienę pomieszczeń; utrzymywanie w porządku swoich zabawek i przyborów szkolnych.

Dziecko jako członek społeczności szkolnej:

- Dziecko jako uczeń:

- systematyczne poznawanie praw i obowiązków ucznia; pomaganie nauczycielowi w przygotowaniu pomocy dydaktycznych;

sumienne pełnienie dyżurów w klasie; poszanowanie podręczników i przyborów szkolnych, sumienne wykonywanie

powierzonych zadań edukacyjnych i organizacyjnych; odpowiednie zachowywanie się w klasie, w szatni, szkolnej

świetlicy, bibliotece itp.;

- rozbudzanie ciekawości poznawczej i cierpliwości w dochodzeniu do wiedzy;
- traktowanie nauki szkolnej nie tylko jako obowiązku, ale także jako przyjemności;
- poznawanie, jak uczą się dzieci w innych krajach, w szczególności w kraju nauczanego języka obcego;
- zdobywanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji;
- uczenie się właściwego reagowania emocjonalnego na sukces lub porażkę.

- Dziecko jako członek społeczności klasowej:

- nawiązywanie serdecznych stosunków z innymi dziećmi w klasie; okazywanie sobie życzliwości;
- przestrzeganie kulturalnego odnoszenia się do siebie nawzajem, stosowanie zwrotów grzecznościowych (przepraszam, proszę, dziękuję);
- sprawianie radości koleżankom i kolegom, składanie im życzeń imieninowych, wykonanych osobiście upominków;

—opiekowanie się koleżankami lub kolegami potrzebującymi pomocy; właściwe odnoszenie się do dzieci niepełnosprawnych;

—unikanie krzyku, kłótni i innych zachowań agresywnych w kontaktach z rówieśnikami;

—poszanowanie cudzej własności.

Orientacja w czasie historycznym

Wiedza o kraju ojczystym:

- Zdobywanie świadomości narodowej (mówimy po polsku, jesteśmy Polakami, nasz kraj to Rzeczpospolita Polska; naszą stolicą jest Warszawa).
- Rozpoznawanie godła i barw ojczystych; rozumienie pojęcia ojczyzna; wskazywanie na mapie stolicy Polski oraz największych rzek (Wisła, Odra).
- Godne zachowywanie się podczas słuchania i śpiewania hymnu narodowego.
- Poznawanie legend związanych z powstaniem Polski i wybranych miast naszego kraju.
- Zapoznanie z pierwszymi władcami i królami Polski.
- Zapoznanie z pierwszą stolicą Polski.
- Poznawanie sławnych Polaków.
- Zdobywanie wiedzy o patronie szkoły.

EDUKACJA PRZYRODNICZA:

Rozumienie środowiska przyrodniczego:

Jesień:

- W klasowym kąciku przyrody:

—urządzenie kącika przyrody w zależności od możliwości: grupowanie ozdobnych roślin doniczkowych (ich nazwy i warunki

konieczne do prawidłowego wzrostu); podejmowanie decyzji o hodowli wybranego zwierzątka; zbieranie i eksponowanie

na bieżąco darów jesieni; prowadzenie obserwacji pogody i notowanie ich w klasowym kalendarzu pogody.

- W ogrodzie lub na polu:

—rozróżnianie i podawanie nazw warzyw (marchew, pietruszka, burak, sałata, kapusta, cebula, kalafior, dynia, fasola,

pomidor); wymienianie i wskazywanie ich części jadalnych;

—zbiór warzyw; wartości odżywcze; surówki; różne sposoby przechowywania warzyw, przetwory; usuwanie chwastów

(oset, pokrzywa);

—rozpoznawanie i podawanie nazw ozdobnych roślin kwiatowych: aster, chryzantema, nasturcja, nagietek, pelargonja i inne

rośliny dostępne do obserwacji;

—wiądnienie roślin; zabezpieczanie wieloletnich roślin ozdobnych przed zimą (np. róż).

• W sadzie:

—rozpoznawanie i podawanie nazw drzew owocowych (jabłoń, grusza, śliwa) oraz krzewów owocowych (agrest, malina,

porzeczka);

—sposoby zbierania i przechowywania owoców; wartości odżywcze; sałatki owocowe; przetwory.

• W parku lub w lesie (dzieciom w mieście łatwiej jest obserwować park; dzieciom na wsi – las):

—rozpoznawanie po liściach i owocach wybranych drzew liściastych (np. jarzębina, kasztanowiec, dąb, klon, brzoza,

wierzba) oraz drzew iglastych (sosna, świerk);

—opadanie liści z drzew liściastych – próba wyjaśnienia, dlaczego tak się dzieje;

—odlot ptaków (np. bocianów, jaskółek, kukułek, szpaków);

—poznanie kilku zwierząt żyjących w naturalnym środowisku, ich wygląd, sposób odżywiania i przygotowanie się do przetrwania

zimy (wiewiórka, lis, zając, sarna, dzik, kret, żaba); zagrożenia czyhające na człowieka ze strony chorych lub

niebezpiecznych zwierząt;

—zbieranie leśnych nasion i owoców w celu dokarmiania zwierząt zimą; zbieranie grzybów; zagrożenia związane z trującymi

owocami i grzybami.

Zima:

• W klasowym kąciku przyrody:

—systematyczna opieka nad hodowlami założonymi jesienią;

—hodowanie w skrzynkach pietruszki, rzeżuchy, szczypiorku; poznawanie warunków koniecznych do życia roślin (światło,

woda, powietrze);

—doświadczalne stwierdzanie czystości śniegu.

• W parku lub w lesie:

—odpoczynek przyrody; znaczenie pokrywy śnieżnej dla roślin i zwierząt; zmiany w wyglądzie zwierząt (gęstnienie sierści,

zmiana jej koloru), zapadanie w sen zimowy;

—konieczność dokarmiania zwierząt (sarny, jelenie, dziki, zające) – paśniki; poznawanie zwierząt chronionych;

—systematyczne dokarmianie ptaków; rozpoznawanie ptaków gromadzących się w miejscach dokarmiania (sikora, wróbel,

kruk, sroka, wrona, gil).

• W domu:

—opieka nad roślinami doniczkowymi; poznawanie wybranych roślin egzotycznych; rozpoznawanie wybranych owoców

roślin egzotycznych; zdobywanie wiedzy o ich środowisku życia;

—opieka nad kotem, psem lub innymi zwierzętami domowymi.

Wiosna:

• W klasowym kąci przyrody:

—obserwowanie rozwoju liści i kwiatów na gałązkach roślin hodowanych w naczyniu z wodą (brzoza, forsycja);

—wysiewanie nasion do skrzynek; pielęgnowanie i obserwowanie ich kiełkowania oraz wzrostu; znaczenie wody, światła i powietrza w vegetacji roślin.

• W ogrodzie lub na polu:

—zapoznanie się z nasionami warzyw (marchew, ogórek, dynia, burak, fasola itp.);

—przygotowanie zagonków do siewu warzyw; rozróżnianie i nazywanie narzędzi ogrodowych; odróżnianie chwastów,

np. oset, pokrzywa;

—rozpoznawanie wybranych roślin kwitnących wiosną (krokus, bratek, żonkil, narcyz, tulipan, szafirek, hiacynt itp.);

—obserwowanie wyglądu i zachowania takich zwierząt, jak: mrówka, dżdżownica, pszczoła, osa, trzmiel, motyl; szkodniki

ogrodowe; zwierzęta pożyteczne;

—rozpoznawanie krzewów ozdobnych (np. bez, forsycja, jaśmin).

• W sadzie:

—obserwowanie prac pielęgnacyjnych w sadzie: bielenie i przycinanie drzew;

—znaczenie zapylania kwiatów przez pszczoły;

—zapoznanie się, w jaki sposób z nasion powstają owoce;

—dostrzeżenie bogactwa barw, kształtów, zapachów, dźwięków wiosny;

—rozpoznawanie i wymienianie nazw ptaków ogrodowych (szpak, kos); ich znaczenie w walce ze szkodnikami; zakładanie

budek lęgowych; ochrona ptasich gniazd.

• W parku lub w lesie:

—pierwsze wiosenne rośliny kwiatowe (przebiśnieg, zawilec, fiołek, konwalia); poznawanie roślin chronionych;

—budzenie się drzew i krzewów do życia (bazie wierzbowe, kwiaty forsycji itp.);

—powrót ptaków, zakładanie gniazd, opieka nad pisklętami;

—ruch w mrowisku.

• W domu:

—segregowanie odpadów;

—rozumienie znaczenia pojęcia opakowanie ekologiczne;

—oszczędzanie wody;

—rozumienie znaczenia wody dla życia roślin i zwierząt.

Funkcje życiowe człowieka – ochrona zdrowia, bezpieczeństwo i odpoczynek

Dbanie o zdrowie i schludny wygląd:

• **Odżywianie:** rozumienie, dlaczego należy jeść regularnie urozmaicone posiłki; przyrządzanie sałatek warzywnych i owocowych;

wyrabianie nawyku sprawdzania terminów przydatności produktów do spożycia.

• **Higiena osobista:** konieczność mycia rąk (szczególnie po wyjściu z toalety, po zajęciach plastycznych, przed posiłkami),

czyszczenie zębów po każdym posiłku; opanowanie tych czynności; właściwe korzystanie z urządzeń sanitarnych; zakrywanie

ust podczas kaszlu i kichania; dbanie o porządek w plecaku i swoim pokoju.

Bezpieczeństwo:

• Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa obowiązujących w klasie, w szkole; uświadamianie konsekwencji zachowań zagrażających

bezpieczeństwu (popychanie, podstawianie nogi, bieganie na oślep).

• Przestrzeganie zakazu zabaw w miejscach niedozwolonych; kształtowanie świadomego poznawania i przestrzegania zasad

ruchu drogowego dla pieszych.

• Zaufanie do policjanta jako osoby pomagającej w sytuacji zagrożenia; znajomość domowego numeru telefonu i adresu

zamieszkania.

Odpoczynek:

- Rozumienie znaczenia ruchu dla rozwoju organizmu; uprawianie wybranych sportów letnich i zimowych, np.: jazda

na sankach, łyżwach, deskorolce, rowerze, gra w piłkę.

- Rozumienie potrzeby odpowiedniej ilości snu.
- Uprawianie hobby; oglądanie dozwolonych programów telewizyjnych, gra w gry stolikowe.

Rozumienie przestrzeni geograficznej:

Poznawanie swojej miejscowości i swojego regionu

- Znajomość nazwy swojej miejscowości (nazwa wsi, miasta, dzielnicy, ulicy); znajomość adresu dziadków (nazwa miasta,

ulicy).

- Interesowanie się historią swojej miejscowości (miasta, wsi, okolicy); słuchanie i opowiadanie związanych z nim legend;

poznawanie tradycji związanych z własnym regionem (stroje, pieśni, tańce, zdobnictwo).

- Poznawanie pracy w pobliskich obiektach usługowych; zapoznanie z zawodami wykonywanymi w najbliższej okolicy.
- Poznawanie obiektów użyteczności publicznej (apteka, remiza straży pożarnej, przychodnia lekarska, komisariat policji

itp.); utrwalanie nawyku kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych oraz miejscowych środkach transportu.

- Zapoznanie z rodzajami opadów.
- Wyznaczanie głównych kierunków w terenie: wschód – zachód – północ – południe na podstawie cienia oraz wiatru.

Obserwacja zjawisk atmosferycznych:

• Jesień:

—temperatura – obserwacja zmiennych warunków pogodowych (chłodniej, dni coraz krótsze, noce dłuższe);

—wiatr – obserwacja kierunku i siły wiatru (bezwietrznie, słaby wiatr, silny wiatr), połączona z obserwowaniem poruszania

się gałęzi drzew i zabawą latawcem, wiatraczkiem;

—opady – częściej padają deszcze; występują mgły, mżawki, jesienne szarugi, nocne przymrozki.

• Zima:

—temperatura – obserwacja zmiennych warunków pogodowych: słońce świeci coraz krócej i dostarcza coraz mniej ciepła,

wcześnie zapada zmrok; noce długie – dni krótkie; niska temperatura powietrza, mróz (lekki, siarczysty);

—wiatr – obserwacja kierunku i siły wiatru (cisza, wietrzyk, wichura); mroźny wiatr.

—opady – śnieg, śnieg z deszczem, grad i związane z nimi zjawiska: szadź, gołoledź, zamieć, odwilż, zamarzanie wody,

sople lodu.

• Wiosna:

—temperatura – obserwacja zmiennych warunków pogodowych: słońce świeci dłużej i wędruje wyżej po niebie; robi się

coraz cieplej; dzień się wydłuża; topnieje śnieg i lód na zbiornikach wodnych; robi się błoto, na rzekach spiętrza się kra

lodowa;

—wiatr – obserwowanie kierunku i siły wiatru: osuszające działanie wiatru;

—opady – deszcz, deszcz ze śniegiem; zmienność i kapryśność pogody; błoto; parowanie wody.

Wiedza o naszej planecie Ziemi

- Oglądanie ilustracji z układem planet naszej galaktyki; zrozumienie, że Ziemia jest jedną z planet krążących wokół Słońca;

ogłądanie globusa jako modelu Ziemi.

- Interesowanie się życiem ludzi w różnych miejscach naszej planety; akceptowanie ludzi mimo ich różnic (kolor skóry,

sposób mówienia, ubierania się); poznawanie sposobów porozumiewania się werbalnego (nauka języka obcego) i pozawerbalnego

(gesty, ruchy, mimika).

- Poznawanie zagrożeń dla środowiska przyrodniczego wynikających z działalności człowieka – zatrucie powietrza i wód,

zaśmiecanie, przyczynianie się do pożarów lasów i łąk.

- Uświadamianie konieczności ochrony środowiska naturalnego; segregowanie odpadów, stosowanie opakowań ekologicznych

i toreb wielokrotnego użytku; troszczenie się o rośliny i zwierzęta z najbliższego otoczenia; oszczędzanie wody

i energii elektrycznej; znaczenie wody dla człowieka i wszystkich organizmów żywych.

EDUKACJA PLASTYCZNA

Percepcja sztuki – odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie informacji:

- Kształt: bryłowy, płaski, trójkątny, kwadratowy, prostokątny, owalny.
- Faktura: gładka, matowa, lśniąca, szorstka, chropowata, śliska.
- Wielkość: duży, mały, cienki, gruby, niski, wysoki.
- Usytuowanie w przestrzeni: blisko, daleko, wyżej, niżej, na dole, u góry, po lewej stronie, z prawej strony.
- Oddalenie: blisko, daleko, bliżej, nieco dalej.
- Barwa: jasna, ciemna, żółta, pomarańczowa, czerwona, fioletowa, brązowa, ciemnozielona, ciemnoniebieska, czerwono-
niebieska, niebiesko-zielona.
- Rytm w powtarzaniu się kształtów, barw, faktury, wielkości.
- Dostrzeganie wymienionych wyżej obiektów obserwacji w przedmiotach, postaci ludzkiej, w ozdobach.

Ekspresja przez sztukę – tworzenie wypowiedzi

Rysunek:

- Kreślenie pojedynczych przedmiotów, postaci ludzi, zwierząt, roślin, zjawisk.
- Ilustrowanie scen związanych z własnymi przeżyciami i treścią czytanych tekstów i opowiadanych wydarzeń, legend;

przedstawianie zdarzeń rzeczywistych i fantastycznych.

- Ćwiczenia w rysowaniu ołówkiem, patykami, piórkami, kredką świecową, kredką pastelową, kredą, mazakiem.

- Spostrzeganie, że głównym środkiem wyrazu w rysunku jest linia; uczenie się rysowania różnego rodzaju linii: prostych,

falistych, wahadłowych, zygzakowatych, krzyżujących się, splątanych, owalnych.

Malarstwo:

- Poznawanie rodzajów pędzli do malowania: cienkie – szerokie, twarde – miękkie.
- Malowanie pędzlem i farbami kryjącymi (plakatowymi i temperowymi) na papierze i kartonie.
- Podawanie nazw barw używanych do malowania (gotowych); rozróżnianie barw jasnych i ciemnych.

Kształtowanie wytworów płaskich i przestrzennych:

- Wycinanie i wydzieranie z papieru; tworzenie kompozycji płaskich.
- Budowanie z klocków.
- Lepienie z plasteliny, gliny, masy solnej, modeliny.
- Wykonywanie ludzików i zwierzątek z owoców drzew i krzewów (kasztań, żołędzi, szyszek, jarzębina itp.).
- Tworzenie prostych kształtów z papieru metodą origami.

- Wykonywanie przedmiotów użytecznych, np.: maska na bal, broszka dla mamy, lalka, pacynka do teatrzyku klasowego.

Recepcja sztuki – analiza i interpretacja wytworów kultury

- Zapoznanie z dziedzinami sztuk plastycznych, z ich wykonawcami i ich dziełami: architektura – architekt – projekt;

malarstwo – malarz – obraz; rzeźba – rzeźbiarz – rzeźba.

EDUKACJA TECHNICZNA

Planowanie i organizacja pracy podczas montażu wytworów technicznych:

- Sprecyzowanie zadania.
- Zgromadzenie odpowiednio dobranego materiału i potrzebnych narzędzi.
- Odpowiednie przygotowanie miejsca pracy.
- Ustalenie kolejności wykonywanych czynności (mierzenie, wycinanie, klejenie, ozdabianie itp.).
- Wykonanie np. ludzików i zwierzątek z materiału przyrodniczego, zabawek (latawce, wiatraczki, tratwy), przedmiotów

użytecznych (koperty, pudełka, korale).

- Oszczędne gospodarowanie materiałami.
- Dbanie o ład i porządek w miejscu pracy.
- Wykazywanie twórczej inwencji podczas tworzenia swojego dzieła.

Znajomość własności różnych materiałów

Rozpoznawanie materiałów przydatnych do majsterkowania:

- przyrodniczych (żołędzie, kasztany, owoce, warzywa, jarzębina, szyszki, kora, suszone trawy, kwiaty, glina, masa solna);
- papierniczych (karton, papier, tektura, bibuła gładka i marszczona, serwetki stołowe; papier: gazetowy, maszynowy, śniadaniowy, zeszyty z kolorowym papierem);
- włókienniczych (skrawki materiałów, wstążki, nici, włóczki, tasiemki, sznurki);
- tworzyw sztucznych (folia aluminiowa, kapsle, plastikowe buteleczki po produktach spożywczych itp.).

Zapoznanie z cechami wybranych materiałów:

- Określanie faktury i wyglądu materiałów: miękkie – twarde, gładkie – chropowate, lśniące – matowe.

Umiejętne dobieranie materiału do wykonywanego obiektu

Stosowanie narzędzi i obsługa urządzeń technicznych:

- Bezpieczne posługiwanie się prostymi narzędziami.

- Zdobywanie wprawy w używaniu takich narzędzi, jak: nóż, nożyczki, kolec, zszywacz biurowy, dziurkacz, kostka introligatorska;

igła, napaśtek, agrafka; linijka, naczynie do kleju, pędzelek, szablony, ściereczka do rąk.

- Zapoznanie ze sposobami łączenia materiałów: sklejanie, zszywanie, spinanie.
- Poznanie sposobów przechowywania i konserwowania używanych narzędzi.
- Zapoznanie ze sposobami udzielania pierwszej pomocy podczas skaleczenia.

Bezpieczne korzystanie z domowych urządzeń technicznych:

- Zapoznanie z ogólnymi zasadami działania latarki, zegara, odkurzacza, sokowirówki.
- Kształcenie umiejętności włączania radia, telewizora, magnetofonu.
- Zapoznanie z obsługą telefonu, domofonu, wideofonu (o ile taki jest w domu).
- Wskazywanie zagrożeń wynikających z niewłaściwego posługiwania się urządzeniami elektrycznymi i gazowymi.

EDUKACJA MUZYCZNA

Percepcja muzyki – słuchanie:

- Słuchanie ciszy; rozpoznawanie i naśladowanie głosów z otoczenia.
- Słuchanie muzyki instrumentalnej na żywo: śpiewanie i granie przez nauczyciela.
- Słuchanie muzyki odtwarzanej mechanicznie (płyta CD, nagranie z internetu, audycja TV);
- Udział w koncertach muzycznych; zdobywanie kultury słuchania muzyki i właściwego zachowania się podczas koncertu.
- Rozpoznawanie głosów ludzkich: sopran i bas.
- Poznanie i różnicowanie głosów instrumentów muzycznych.

Ekspresja muzyczna – śpiew:

- Wsłuchiwanie się w dźwięki mowy; rytmiczne recytowanie tekstów – poprawne fonetycznie, artykulacyjnie, intonacyjnie;

ze zróżnicowaniem tempa, dynamiki i barwy głosu; z odpowiednią regulacją oddechu.

- Wsłuchiwanie się w dźwięki przyrody: naśladowanie miauczenia kota, szelestu liści, szumu wody itp.
- Wsłuchiwanie się w dźwięki otoczenia: naśladowanie warkotu motoru, klaksonu samochodu, dźwięku syreny strażackiej itp.
- Odróżnianie głosów męskich i żeńskich.
- Porównywanie wysokości dwóch dźwięków; dźwięki wysokie (cienkie) – dźwięki niskie (grube); łączenie rozpoznawania

z ruchem: dźwięk wysoki – wspięcie na palce, dźwięk niski – przysiad.

- Wdrażanie do określania linii melodycznej piosenki ruchem ręki.

- Rozpoznawanie znanych piosenek na podstawie melodii (lub ich fragmentów) zaśpiewanych przez nauczyciela.
- Uczenie się i śpiewanie piosenek – śpiew zbiorowy i indywidualny.
- Śpiewanie hymnu Polski.

Improwizacja ruchowa – rytmika i taniec:

Ruch z muzyką:

- Zabawy bieżne: szybkie reagowanie na różne sygnały muzyczne.
- Zabawy ze śpiewem.
- Uczenie się prostych form tanecznych: krok podstawowy, skoki i podskoki, klaskanie, grożenie palcem, ruchy naśladowujące

pracę w różnych zawodach.

Tworzenie rytmu:

- Wypowiadanie krótkich tekstów ze zmianą tempa, dynamiki, artykulacji i intonacji głosu.
- Recytowanie rytmiczne sylab, słów, zdań.
- Powtarzanie tematów rytmicznych w formie echa: klaskanie, stukanie, recytacja, ruch, gra na instrumentach.

Tworzenie melodii:

- Rozwijanie inwencji twórczej: improwizowanie głosem (śpiewanie swojego imienia, śpiewanie pytania, odpowiedzi); improwizacje

wokalne do krótkich, prostych wierszowanek, przysłów.

Improwizowanie ruchu:

- Swobodne poruszanie się w takt muzyki; naśladowanie ruchów zwierząt, szumu drzew, szumu morskich fal, burzy, deszczu

o różnym nasileniu itp.

Tworzenie form muzycznych:

- Tworzenie muzycznych ilustracji do wierszy i opowiadań.
- Rysowanie i malowanie ilustracji do słuchanej melodii, piosenki.
- Tworzenie własnych układów tanecznych do utworu muzycznego.

Taniec:

- Próby tańca według własnych układów ruchowych oraz wybranych tańców ludowych.

Gra na instrumentach:

- Wydobywanie dźwięków z przedmiotów: klocków, papieru, pudełka, folii, butelki szklanej lub plastikowej.

- Akompaniament do piosenek i zabaw ruchowych z zastosowaniem naturalnych efektów akustycznych: tupania, klaskania, pstrykania, uderzania o uda.
- Zapoznanie z budową i sposobem grania na instrumentach niemelodycznych: grzechotce, bębenu, trójkącie, tamburynie, kołatce, kastanietach.
- Akompaniament do śpiewu: stosowanie gestów dźwiękotwórczych, np. tupania, klaskania, pstrykania, uderzania o uda.

Zapisywanie dźwięku:

- Zapisywanie dźwięków w zabawie z instrumentami perkusyjnymi, np. poprzez układ klocków rytmicznych, piktogramów, liczb, obrazków.
- Korzystanie z wybranego zapisu melodii w czasie gry na instrumencie: dzwonek, ksylofonie, flażolecie.

ETYKA

Rozumienie podstawowych zasad i pojęć etyki:

Spokój rozumiany jako:

- wewnętrzne uczucie w nas samych; potrzeby i sposób ich zaspokajania;
- pozytywne myślenie o sobie i innych; pokój na świecie; gołębek pokoju;
- zgodna współpraca ludzi;

—sposób rozwiązywania konfliktów poprzez rozmowę, bez używania przemocy (ręce są do obejmowania, a nie do odpychania).

Spokój to bardzo ważna wartość w życiu każdego człowieka. Cisza, która jest wewnątrz nas, jest podstawą odczuwania radości

i szczęścia. Spokój to opanowanie gniewu; to pozytywne myślenie o sobie i innych; to stan zrelaksowanego umysłu,

który pozwala nam skupić uwagę na wykonywanej czynności. Spokój zapobiega konfliktom, a kiedy już takie zaistnieją, pozwala

na rozwiązanie ich bez wybuchu agresji. Gdyby każdy człowiek na świecie był spokojny, nie byłoby nieszczęść i wojen.

Szacunek rozumiany jako:

- docenianie samego siebie (Jestem kimś niepowtarzalnym i wartościowym.);
- uznanie, że inni także są wartościowi; należy ich szanować bez względu na ich kolor skóry, pochodzenie, urodę, sprawność, stan zamożności;

—okazywanie szacunku innym; miłe traktowanie innych; odzywanie się z szacunkiem do rodziców, krewnych, do nauczycieli, kolegów i innych osób;

—okazywanie szacunku przyrodzie.

Szacunek to docenianie samego siebie i innych. Pierwszą formą szacunku jest szacunek do samego siebie; to wiedza o swej

niepowtarzalności i własnych zaletach. Gdy szanujemy siebie, łatwo przychodzi nam szanowanie innych i okazywanie im

szacunku przez akceptowanie ich takimi, jakimi są; przez uważne słuchanie, gdy mówią; grzeczne i miłe zachowanie się

wobec nich; sprawianie im radości swoim zachowaniem. Szacunek okazujemy nie tylko ludziom, ale także przyrodzie;

należy ją szanować i uczestniczyć w akcjach jej ochrony.

• Miłość rozumiana jako:

—uczucie wewnętrzne każdego z nas, przekonanie, że każdy jest wart miłości; okazywanie miłości innym; rozumienie wyrażeń:

człowiek o wielkim sercu, człowiek bez serca, człowiek o sercu z kamienia, człowiek o gołębi sercu;

— troska o innych i chęć dzielenia się z innymi (podarki od serca); rozumienie zwrotu: chcę tego, co dla ciebie dobre – w relacjach

z rodzicami, z nauczycielem, z uczniami;

—troska o przyrodę.

Miłość oznacza, że chcę być kochany i potrafię kochać innych – swoją rodzinę, mój kraj, ludzi na całym świecie. Miłość

to dobroć, to bycie uprzejmym, to dzielenie się – to podarki od serca; to bycie godnym zaufania przyjacielem. Tam, gdzie

jest miłość, nie ma gniewu ani agresji. Miłość to również troska o przyrodę.

• Odpowiedzialność rozumiana jako:

—sumienne wykonywanie swoich obowiązków szkolnych i domowych; odpowiedzialność ludzi różnych zawodów (strażak,

lekarz, pielęgniarka, kierowca itp.);

—opiekowanie się młodszym rodzeństwem, słabszym kolegą, osobami starszymi oraz innymi ludźmi potrzebującymi opieki;

—przestrzeganie wprowadzonych zasad postępowania;

—troska rodziców o swoje potomstwo; obowiązki matki; obowiązki ojca; sposób wyrażania troski o dobre wychowanie

dzieci; sprawiedliwe gospodarowanie pieniędzmi.

Odpowiedzialność człowieka to robienie tego, co do niego należy. To sumienne wykonywanie obowiązków domowych,

szkolnych; to opieka nad innymi; zabawa i kąpiel tylko w dozwolonym miejscu. Jest to również podejmowanie rozsądnych

decyzji po ich dokładnym rozważeniu. Odpowiedzialność odnosi się także do działań na rzecz przyrody i jej ochrony.

Stosowanie poznanych zasad:

- Poszanowanie godności osobowej swojej i innych dzieci; akceptowanie koleżanek i kolegów takimi, jakimi są.
- Wyrażanie szacunku wobec innych dzieci i osób starszych poprzez grzeczne zachowanie wobec nich.
- Niezakłócanie spokoju osobom ze swego otoczenia.
- Sumiennie wykonywanie swoich obowiązków.
- Przestrzeganie norm obowiązujących w danej społeczności: rodzinnej, szkolnej.
- Naśladowanie i przyjmowanie jako własnych dobrych zachowań na podstawie przykładów płynących z tekstów literackich i filmów.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Higiena osobista i zdrowie:

- Utrzymywanie w czystości rąk i całego ciała, przebieranie się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu; wykonywanie

tych czynności samodzielnie i w stosownym momencie.

- Dostosowywanie stroju do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych odpowiednio na świeżym powietrzu

i w pomieszczeniu.

- Wyjaśnianie znaczenia ruchu w procesie utrzymania zdrowia.
- Stosowanie rozgrzewki przed wykonywaniem ćwiczeń fizycznych.
- Świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń.
- Wykazywanie zrozumienia, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej; akceptowanie sytuacji

dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu.

Zabawy i gry ruchowe:

- Zabawy orientacyjno-porządkowe („Powódź”), reagowanie na ruchy rąk („Policjant regulujący ruch drogowy”, „Piłka parzy”).

- Zabawy na czworakach („Pieski na spacer – pieski do domu”), swobodne biegi na czworakach.
- Zabawy bieżne („Lawina”, „Wilk i owce”, „Wiewiórki do dziupli”).
- Zabawy rzutne („Poczta”, „Zaganianie świnki”).
- Zabawy skoczne („Bocian i żabki”, „Przeprawa przez rzekę”, „Spłoszone wróbelki”).
- Zabawy na śniegu i lodzie, np. lepienie bałwana, rzucanie śnieżkami, ślizganie się bez łyżew.

Ćwiczenia porządkowe:

- Ustawienie w rozsypce.
- Ustawienie w kolumnie pojedynczej (w kolejce).
- Ustawienie w szeregu
- Ustawienie w kolumnie dwójkowej (parami).
- Formowanie koła.

Ćwiczenia kształtujące

- Ćwiczenia ramion: w staniu, w siadach skrzyżnym i klęcznym, wyprosty ramion w bok z różnych położeń (np. mierzenie

płótna); wznosy w różnych kierunkach; klaskanie przed sobą i nad głową; wymachy ramion w przód i w tył (wiatraczek,

wahadło zegara).

- Ćwiczenia nóg: siad skrzyżny, klęczny; przysiad podparty; marsz w miejscu z wysokim unoszeniem kolan (chód konika,

bociana); przysiady i wyprosty z wyciąganiem się do góry (karły i olbrzymy, krzaczki i wysokie drzewa); podskoki (pajac,

piłeczka).

- Ćwiczenia usprawniające stopę: chód we wspięciu, chód na zewnętrznych krawędziach stóp; chwytanie palcami stopy

szarfy, kawałek papieru.

- Ćwiczenia głowy i szyi: kiwanie głową (ptaszek pije wodę); poprawne ustawienie głowy za pomocą przyboru (woreczek,

krążek); oglądanie się za siebie.

- Ćwiczenia tułowia:

—skłony w przód z siadu klęcznego (koci grzbiet); skłony w przód z użyciem przyboru (skakanka, szarfa, krążek, woreczek);

w staniu – przełożenie kolejno nóg przez splecione ręce;

—skłony w tył: w leżeniu przodem naśladowanie wysuwania rogów przez ślimaka, patrzenia na słońce, grania na fujarce;

—ćwiczenie mięśni brzucha: z siadu skrzyżnego przejście do leżenia tyłem i powrót do siadu; w leżeniu na plecach jazda

na rowerze, wskazywanie nogą sufitu, podawanie woreczka stopami do rąk;

—skłony w bok: w siadzie klęcznym rytmiczne skłony w bok (wahadło zegara); w siadzie skrzyżnym przenoszenie woreczka

z jednej strony na drugą ponad głową;

—skręty: w dwójkach („Piłowanie drzewa”), w siadzie skrzyżnym ruchy naśladowujące łapanie motyla, z klaśnięciem;

—ćwiczenia poprawiające postawę, np. człowiek zmęczony – człowiek rzeński, drzewo krzywe – drzewo proste.

Zabawy z elementami równowagi:

- Ćwiczenia równowagi bez przyrządów: przejście po narysowanej linii (prostej, łamanej, krzywej); w stanie jednonóż przekładanie

woreczka, piłeczki pod kolaniem; układanie przyboru na kolanie.

- Ćwiczenia równowagi na przyrządzie; przejście po przeszkodach rzeczywistych lub narysowanych.

- Ćwiczenia zwinności: w siadzie podpartym wtaczanie piłeczki pod siebie; w pozycji na czworakach naśladowanie chodu

kulawego lisa, wierzganie konika.

- Rzuty i chwytaki woreczków, piłeczek indywidualnie lub w parach; rzuty ponad przeszkodę, rzuty na odległość.

- Skoki przez przeszkodę (rów, kałużę); zeskok obunóż z ławeczki do przysiadu podpartego.

Ćwiczenia muzyczno-ruchowe

- Zabawy ze śpiewem, zabawy inscenizowane, np. „Jedzie pociąg z daleka”.

- Zabawy rytmiczne, np. cztery kroki marszu i cztery tupnięcia jednonóż.

- Korowody; elementy tańców narodowych, np. krakowiak, tańce regionalne.

Sporty:

- Nauka pływania (jeżeli pozwolą na to warunki).

- Biegi, skoki, rzuty, wspinanie się; jazda na rolkach, rowerze, wrotkach.

- Saneczkarstwo i łyżwiarstwo.

- Gra w badmintona.

- Minigry z piłką.